

Компютърна система с процесор Pentium III

1. Процесорът Intel Pentium III

1.1 Общо представяне

Процесорът Pentium III е пуснат през 1999 година. Най-важните подобрения са поточните SSE инструкции и интегрирания в ядрото L2 кеш в по-късните версии.

Разширението SSE (streaming SIMD extensions – поточни разширения на „една инструкция- множество данни”) се състои от 70 нови инструкции от типа MMX, които значително повишават производителността и дават възможност за усъвършенствана графична обработка, триизмерни обкръжения, поточно аудио и видео, а също и приложения за разпознаване на глас.

1.2 Характеристики на процесора Pentium III

Ядрото на Pentium III стартира с 9,5 милиона транзистора и се произвежда по модерния за тогава 0,25-микронен CMOS технологичен процес. Към края на 1999 година Intel преминава на 0,18-микронен процес, създавайки ядрото с кодово име Coppermine. То съдържа 256 KB интегриран L2 кеш, което увеличава броя на транзисторите до 28,1 милиона. Последната версия на Pentium III с кодово име Tualatin използва 0.13-микронна технология и притежава 44 млн. транзистора.

Pentium III е наличен в най-различни тактови честоти – от 450 MHz до 1400 MHz. Включва кеш памет L1 – 32 KB и L2 – в първите версии в SEC касета - 512 KB, работеща на половината от честотата на ядрото, а след вграждането на L2 кеша в кристала на процесора – 256 или 512 KB, работеща на пълната честота на ядрото. Във версиите за сървъри, наречени **Xeon**, кеш паметта от второ ниво е увеличена на 512 KB, 1 MB или 2 MB.

Pentium III може да кешира до 4 GB памет и включва ECC¹. Може да адресира до 64 GB памет.

Първите Pentium III се произвеждат в SECC2 касета, която заменя по-скъпата SEC касета. Освен, че е по-евтина, SECC2 касетата предлага по-добро закрепване на охладителя и по-малко тегло.

През януари 1999 година Intel конструират нов цокъл за процесорите от клас P6, наречен Socket 370 или PGA-370, защото има 370 извода. Причината Intel да се върнат към конструкцията с цокъл е, че от Celeron 300A, представен през август 1998 година, L2 кешът отново се интегрира директно в кристала на процесора. Когато кешът не е на отделен чип, пакетиранието на процесора в платка или касета за Slot1 е по-скъпо от пакетиранието на чипа в корпус за цокъл. Във версията за цокъл процесорът Pentium III се пакетира в FC-PGA корпуси, които позволяват директно закрепване на охладителя към ядрото на процесора и по-добро охлаждане. От версия 1133 MHz нагоре се опаковат в корпус FC-PGA2, при който добавен метален разпределител в горната част на кристала, предлагащ по-добра защита на крехкия кристал.

Спецификациите на процесорите Pentium III са дадени в Таблица 1.

---

¹ ECC (error correcting code - код за коригиране на грешки) – технология, която открива еднобитови грешки в паметта, но за разлика от проверката по четност може да ги възстановява на момента без прекъсване работата на системата и без повреждане на данните. Същата технология в обичайните си реализации може да открива грешки и в два от битовете, но не може да ги коригира.

Таблица 1 Спецификации на процесора Pentium III

Скорости на системната шина	100MHz, 133 MHz
Множител на тактовата честота	от 4x до 10x
Тактова честота	от 450 MHz до 1400 MHz
Размер на кеша L1	16KB x 2 =32KB
Размер на кеша L2	512KB на 1/2 от честотата на ядрото – на отделен чип или 256/512 KB - вграден
Вътрешни регистри	32-битови
Външна шина за данни	64-битова системна шина с ECC; 64-битова шина на L2 кеша с опционален ECC
Адресна шина	36-битова
Максимална адресируема памет	64 GB
Виртуална памет	64 TB
Физическа опаковка	Касета с конектор с печатни контакти (SECC), 242 извода или корпус FC-PGA/ FC-PGA2 за цокъл Socket 370
Математически копроцесор	Вградено устройство за операции с плаваща запетая (FPU)
Управление на енергията	SMM

1.3 Особенности в архитектурата на процесора Pentium III

Процесорите Pentium III притежават архитектурните особености на процесорите от шесто поколение, като допълнително включват:

- **SSE** - поточни SIMD инструкции. Нови 70 инструкции, които позволяват по-бързо обработване на изображения, триизмерни среди, поточно аудио и видео, уеб достъп, разпознаване на говор, нови потребителски интерфейси и всякакви приложения, богати на графика и звук.
- **сериен номер на процесора** - позволява на компютърната система и потребителя да се идентифицират в мрежите и приложенията

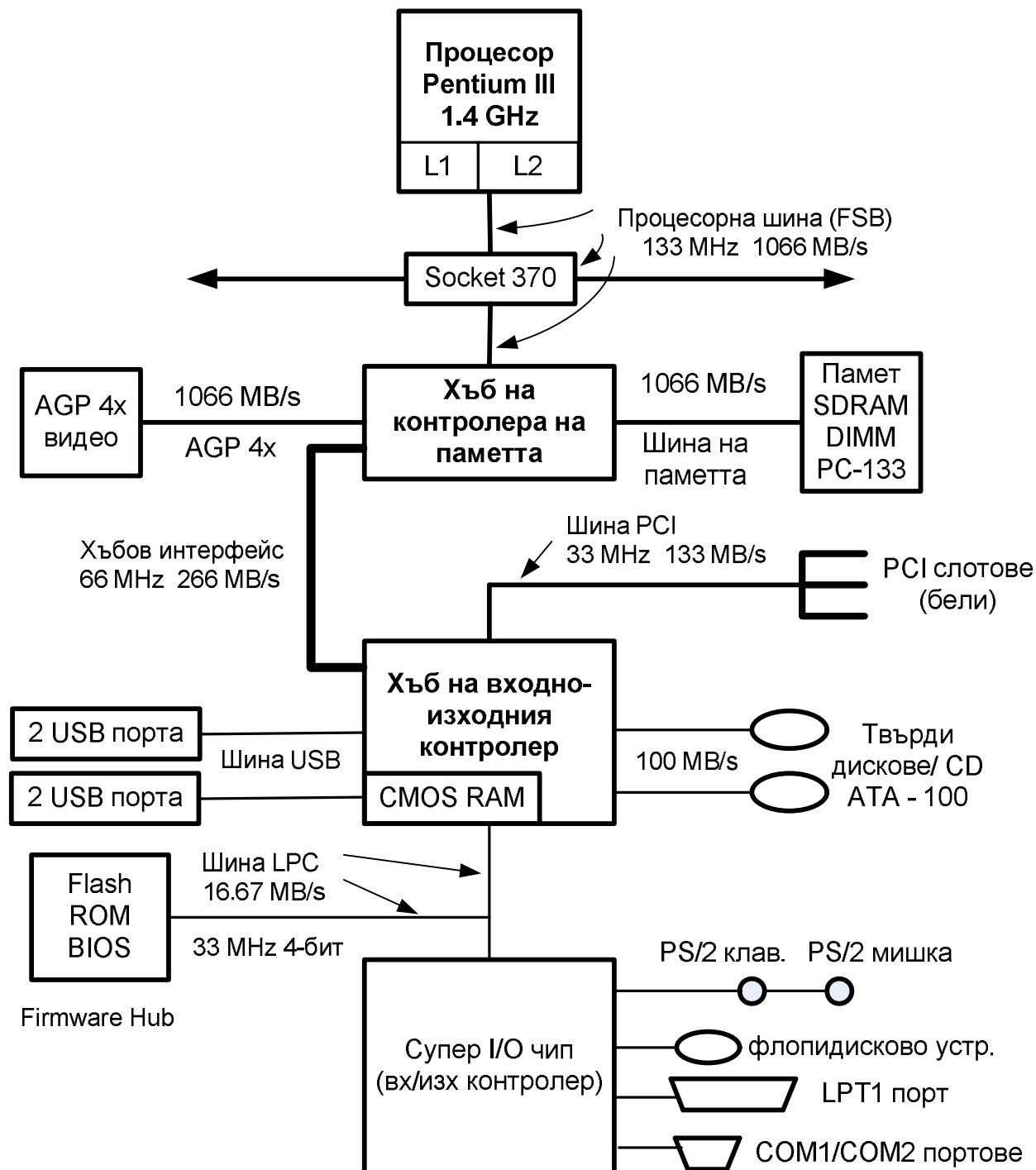
2. Компютърна система с процесор Intel Pentium III

На фиг. 2 е показана блок-схемата на компютърна система с процесор Pentium III 1.4 GHz.

Първите Pentium III процесори се правят в SECC2 формат. Монтирането на процесора на дъното се извършва чрез слот, наречен Slot 1. По-късно Slot 1 е изоставен в полза на цокъла Socket 370.

Другата съществена новост при системите с Pentium III е въвеждането на хъбовата архитектура вместо използваната дотогава архитектура „северен-южен мост”. При нея главната връзка между двата компонента на чипсета не е PCI шината, а отделен хъбов интерфейс с пропускателна способност 266MBps. Шината PCI се свързва към хъба на входно-изходния контролер и обслужва единствено PCI устройствата. Поради това, че шината PCI не изпълнява други функции, се повишава реалната производителност на обслужваните от нея устройства.

Супер I/O чипа не се свързва вече чрез ISA шината, а чрез специално създадената за целта LPC шина. В някои системи супер I/O чипът е елиминиран, като по този начин отпадат т. нар. остарели (legacy) портове (PS/2, флопи, COM1, COM2, LPT), а устройствата, които биха използвали тези портове, използват USB. Flash ROM чипа вече се нарича хъб за фърмуер и също се свързва чрез LPC шина.

фиг. 2 Блок-схема на компютърна система с процесор Pentium III

В сравнение с компютърните системи с Pentium MMX и Pentium II и се забелязва различие в разположението на L2 кеша. Докато при Pentium MMX L2 кеш паметта е монтирана на дънната платка и работи на честотата на системната шина, а при Pentium II вторичната кеш памет е монтирана на платката на SEC модула и работи на 1/2 от честотата на процесора, то при Pentium III L2 кеш паметта е вградена в процесора и работи на процесорната честота, както при Pentium Pro.

Тактовата честота на процесорната шина е увеличена от 66 или 100 MHz (използвана в системите с Pentium II и ранните системи с Pentium III) на 133 MHz, позволявайки пропускателна способност от 1066 MB/сек. За съгласуване с тази пропускателна способност, в по-новите системи с Pentium III се използват PC 133 SDRAM DIMM модули, които имат честота 133 MHz, а пропускателната способност на шината на паметта е увеличена на 1066 MB/сек. В някои системи с Pentium III (чипсети 820 и 840) се използва памет RDRAM.

При Pentium III системите продължава поддръжката на ускорения графичен порт AGP (Accelerated Graphics Port), но с AGP 4x, която работи 4 пъти по-бързо от стандартната AGP шина (като прехвърля 4 пъти данни на 1 такт), позволявайки пропускателна способност от 1066 MB/сек (за сравнение Pentium II и ранните Pentium III системи обикновено използват AGP 2x, която прехвърля 2 пъти данни на 1 такт, позволявайки пропускателна способност от 533 MB/сек). По този начин производителността на видеосистемата е съгласувана с производителността на процесора и паметта.

Има известна промяна и в южния мост. Поддържат се по-бързи твърди дискове ATA-66 или ATA-100 със скорост на трансфер съответно 66,67 MB/s и 100 MB/s.

В някои от по-новите системи в южния мост се вграждат два USB контролера, позволяващи поддръжка на 4 USB порта.

3. Чипсети за компютърни системи с процесор Intel Pentium III

Чипсетите за компютърни системи с процесор Intel Pentium III са от серията 800. В сравнение с предишните конструкции на базата на северен/южен мост, при тези чипсети има някои доста значителни разлики.

Най-съществената разлика е използването на хъбова архитектура. При нея свързването на северния мост (наречен контролер на паметта) с южния (наречен хъб на контролера за вход и изход) е чрез специализиран 66 MHz интерфейс, наречен шина с ускорена хъбова архитектура (accelerated hub architecture - АНА), а не през PCI шината.

Другата характерна особеност е че в част от версиите на серията 800xx видео графичният контролер е интегриран директно в хъба на контролера на паметта (Graphics Memory Controller Hub-GMCH). Това означава, че тези системи нямат AGP слот и не могат да използват традиционни AGP видеокарти, т.е. няма възможност за ъпгрейд.

Чипсетите от **фамилията 810** имат следните характеристики:

- 66/100/133 MHz системна шина;
- Интегрирана AGP2x 3D графика (на Intel);
- Ефикасно използване на системната памет за добра графична производителност;
- Опционална 4MB специализирана видео памет за дисплеен кеш;
- Порт за цифров видео изход (Digital Video Out), съвместим с DVI спецификацията за дисплеи с плоски панели;

- Софтуерно MPEG-2 DVD възпроизвеждане с хардуерна компенсация на движението;
- Хъбов интерфейс с пропускателна способност 266МВ/сек.;
- Поддръжка на АТА-66;
- Интегриран АС'97 контролер (аудио кодек) за звук;
- Поддръжка на енергоспестяващи режими на работа (ACPI);;
- Генератор на случайни числа (Random number generator-RNG) – използва топлинен шум, влияещ на резистор, като генерира истински непредсказуеми случайни числа;
- Интегриран USB контролер;
- LPC шина за връзка със Super I/O и хъба за фърмуер (системния ROM BIOS);
- Емулация за ISA шина.

Представени през юни 2000 година, **чипсетите 815 и 815Е** станаха масово използвани, тъй като включват интегрирано видео, което може да се ъпгрейдва с помощта на AGP 4x слот. Версията 815EP е представена по-късно; при нея липсва интегрираното видео с цел чипсетът да бъде по-евтин. 815 чипсетите са предназначени за Slot 1 или Socket 370 процесори, каквито са Celeron и Pentium III. Това са първите чипсети на Intel, проектирани директно да поддържат PC133 SDRAM памет, позволявайки по-достъпни решения спрямо чипсетите, използващи RDRAM памет. Въпреки че съществуват три варианта на чипсета 815-обикновения 815, 815Е и 815EP-единствените разлики между тях са в използвания хъб на контролера за вход/изход (ICH или ICH2) и дали главният чип включва интегрирано графично ядро. Когато GMCH чипът 82815 се комбинира с ICH2 чипа 82801BA, резултатът е 815Е.

Всички 815 чипсети поддържат:

- 66/100/133MHz системна шина;
- 266МВ/сек. хъбов интерфейс;
- АТА-100(815Е/EP) или АТА-66(815);
- PC100 или PC133 CL-2 SDRAM;
- До 512МВ RAM;
- Интегриран Audio-codec 97 (AC97) контролер;
- Енергоспестяващи режими на работа;
- Генератор на случайни числа за продукти с повишена сигурност;
- Един (815) или два(815Е/EP) интегрирани USB контролера,съответно с два или с четири порта;
- LPC шина за връзка с Super I/O и хъба за фърмуер (ROM BIOS);
- Елиминиране на ISA шината.

Чипсетите Intel 820, както и всички чипове от серията 800, използват по-новата, хъбова архитектура, и са проектирани да поддържат Slot 1 или Socket 370 процесори като Pentium III и Celeron. Най-съществените разлики спрямо чипсетите 810 са поддръжката на графични карти AGP 4x и RDRAM памет.

Основни характеристики:

- 100/133MHz процесорна шина;
- Хъбов интерфейс с капацитет 266МВ/s;

- Поддръжка на PC800 RDRAM RIMM памет;
- Поддръжка на AGP 4x;
- АТА-100(820E) или АТА-66 интерфейс;
- Генератор на случайни числа;
- LPC интерфейс;
- АС97 контролер;
- Една (820) или две (820E) USB шини,съответно с два или четири порта.

Intel 840 е чипсет от висок клас, предназначен за използване във високопроизводителни многопроцесорни системи, използващи Slot 1, Slot2 или Socket 370 процесори: Pentium III или Pentium III Хеон.

Възможности на чипсета i840:

- 100/133MHz процесорна шина;
- Два канала за RDRAM памет, работещи едновременно,които осигуряват пропускателна способност на паметта до 3.2GB/s;
- 16-битова реализация на хъбовата архитектура на Intel (H116),позволяваща високопроизводителен и едновременен вход/изход по PCI шината чрез опционалния компонент P64H;
- AGP 4x;
- Кеш за предварително извличане, който е уникален за 840 чипсета. Той осигурява високо ефективен поток от данни и помага за максимизиране на паралелните операции в системата;
- Генератор на случайни числа;
- Поддръжка на USB.